



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 318/2022-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovvej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Monikou Dunčákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 28 Ek 1183/2019 z 27. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 Ek 1183/2019 z 27. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Rovnako žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a uznesenie okresného súdu č. k. 28 Ek 1183/2019 z 23. marca 2022 (ďalej len „opravné uznesenie“) a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Tiež sa dožaduje vyslovenia príkazu súdnej exekútorke JUDr. Barbore Hovanovej (ďalej len „súdna exekútorka“), aby sa zdržala neoprávnených zásahov do sťažovateľkou označených práv, priznania finančného zadosťučinenia proti okresnému súdu a súdnej exekútorke v celkovej sume 4 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, ako aj z vyžiadanej časti exekučného spisu súdnej exekútorky (na účely posúdenia prípustnosti ústavnej sťažnosti, pozn.) vyplýva, že na základe návrhu oprávneného podaného okresnému súdu 13. júla 2019 sa začalo exekučné konanie proti sťažovateľke ako povinnej o vymoženie finančnej sumy s príslušenstvom na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd vydal 11. novembra 2019 poverenie pre súdnu exekútorku, ktorá 12. novembra 2019 vydala upovedomenie o začatí exekúcie. Toto upovedomenie bolo doručené sťažovateľke 27. novembra 2019. Dňa 26. novembra 2019 vydala súdna exekútorka upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie predajom nehnuteľností, ktoré sú zapísané na [REDAKOVANÉ] (ďalej len „predmetný list vlastníctva“), a to v stave, ako boli v tom čase zapísané v katastri nehnuteľností. Stav týchto nehnuteľností v celkovej výmere 864 m² bol súladný aj s exekučným titulom. Oprávnený s predajom nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľky súhlasil (súhlas z 13. novembra 2019, pozn.). Dňa 16. decembra 2019 bol vydaný exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zriadením záložného práva na nehnuteľnosti zapísané na predmetnom liste vlastníctva.

Súdna exekútorka po uplynutí lehoty na podanie návrhu na zastavenie exekúcie vydala 19. marca 2020 exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľností. Dňa 15. júna 2021 sa uskutočnilo oceňovanie nehnuteľností a následne súdna exekútorka zaobstarala znalecký posudok na cenu nehnuteľností. O vyhotovení znaleckého posudku č. 32/2021 znalcom Ing. Jánom Hrabinským (ďalej len „súdny znalec“) a o cene nehnuteľností upovedomila súdna exekútorka príslušné osoby v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) 12. júla 2021. Súdna exekútorka určila termín dražby na 20. október 2021. Pretože sa dražba neuskutočnila, keďže sa jej nezúčastnil žiadny záujemca, určila súdna exekútorka termín ďalšej dražby. Na dražbe konanej 8. decembra 2021 boli predané nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky evidované na predmetnom liste vlastníctva. Sťažovateľka vzniesla námietky proti udeleniu príklepu.

3. Súdna exekútorka podala 5. januára 2022 na okresnom súde návrh na schválenie príklepu. Okresný súd napadnutým uznesením schválil príklep udelený súdnou exekútkou na dražbe a námietky sťažovateľky proti udeleniu príklepu zamietol, pretože nenaplnili dôvody stanovené v § 147 ods. 3 Exekučného poriadku. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľke doručené 21. februára 2022. V napadnutom uznesení okresný súd opísal skutkový stav, z ktorého je tiež zrejmé, že po začatí exekučného konania podala sťažovateľka 15. novembra 2019 na Okresnom úrade Košice, pozemkovom a lesnom odbore (ďalej len „okresný úrad“) žiadosť o vydanie rozhodnutia podľa § 19 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zosúladenia skutočného stavu veci s evidenciou v katastri nehnuteľností na základe presného zamerania stavby rodinného domu a príľahlých pozemkov. Na základe právoplatného rozhodnutia okresného úradu z 21. novembra 2019 bola 23. januára 2020 v katastri nehnuteľností vykonaná zmena výmery parciel (niektoré boli zaniknuté, resp. prečíslované), pričom ich celková výmera (864 m²) zostala zachovaná.

Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že úkony súdnej exekútorke mali všetky obsahové náležitosti a boli doručované v súlade s Exekučným poriadkom. Zároveň skonštatoval, že nesprávnosť výmery na exekučnom príkaze, ako to namietala sťažovateľka, sama osebe nespôsobuje nesprávnosť exekúcie predajom nehnuteľností. S odkazom na citované nálezy ústavného súdu by to bolo považované za čistý formalizmus. Nesprávnosť týchto údajov by mala takéto následky iba vtedy, ak by sa preniesli do nesprávnosti určenia predmetu dražby, resp. do nesprávneho určenia ceny dražených nehnuteľností. Z exekútorského spisu okresný súd zistil, že nesprávnosť výmer bola v následnom postupe zohľadnená a v znaleckom posudku č. 32/2021 vypracovanom súdnym znalcom za vstupné údaje už boli použité zmenené výmery dotknutých nehnuteľností. Okresný súd tiež uviedol, že „*proces exekúcie predajom nehnuteľností je súbor na seba nadväzujúcich procesných úkonov súdneho exekútora, ktoré sledujú ten cieľ, aby práva a právom chránené záujmy dotknutých subjektov so zreteľom na predmet dražby neboli porušené. Cez túto paradigmu súd kontroluje tento postup a teda ojedinelé vady údajov v jednotlivých procesných úkonoch nemôžu byť považované za relevantné dôvody pre skonštatovanie nezákonnosti priebehu dražby. Exekučný postup je formálny, ale nie formalistický. A teda nájdenie akejkoľvek vady v niektorom procesnom úkone nespôsobuje tento úkon neúčinným.*“.

4. Na základe návrhu súdnej exekútorke vydal okresný súd opravné uznesenie, ktorým z dôvodu chyby v písaní opravil v záhlaví napadnutého uznesenia správne označenie povinnej, a to na [REDAKOVANÉ] (v napadnutom uznesení bolo uvedené [REDAKOVANÉ], pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré podľa jej názoru nie je riadne odôvodnené a skutočnosti v ňom uvedené nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a sú v rozpore s obsahom exekučného spisu.

6. V nadväznosti na to sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že

- exekučný príkaz bol v čase jeho vydania v rozpore so zápisom nehnuteľností na predmetnom liste vlastníctva a nikdy nebol vydaný na celý predmet dražby;
- súdnou exekútorke vydané dražobné vyhlášky a celý procesný postup v exekučnom konaní, ktorý predchádzal nariadeniu dražby, boli v rozpore s Exekučným poriadkom z dôvodu nesprávnosti exekučného príkazu;
- dražobná vyhláška s termínom dražby na 20. október 2021 obsahovala neaktuálny stav zápisu nehnuteľností na predmetnom liste vlastníctva, keď pri parcele [REDAKOVANÉ] bola uvedená nesprávna výmera [REDAKOVANÉ] (správne mala byť [REDAKOVANÉ]);
- z uvedeného dôvodu je dražobná vyhláška s termínom dražby na 8. december 2021 v rozpore s § 145 Exekučného poriadku, pretože neboli splnené podmienky na zníženie najnižšieho podania na tri štvrtiny hodnoty určenej súdnym znalcom;

- znalecký posudok súdneho znalca je nepoužiteľný, pretože bol vypracovaný na základe objednávky súdnej exekútorky podľa neaktuálneho pôvodného stavu zápisov nehnuteľností na predmetnom liste vlastníctva a tiež z dôvodu, že cena nehnuteľností bola podhodnotená pod ich všeobecnú hodnotu, ako aj pod ich bežnú trhovú cenu;
- z dôvodu protipandemických opatrení súdna exekútorka nemala oprávnenie organizovať obhliadku nehnuteľností pred ich dražbou určenou na 8. december 2021, pretože išlo o hromadné podujatie s vopred neurčeným počtom záujemcov o dražbu. Vykonaním obhliadky tak došlo k diskriminácii a poškodeniu práv neurčitého počtu záujemcov a sťažovateľky, ktorí *«neboli v postavení „OP“»* a kvôli pandemickým opatreniam sa dražby zúčastniť nemohli.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sú námietky porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a výhrady sťažovateľky totožné s námietkami proti udeleniu príklepu, smerujúce proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktoré považuje sťažovateľka za nedostatočne odôvodnené a nesprávne.

9. Sťažovateľka sa domnieva, že vzhľadom na to, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu o schválení príklepu a zamietnutí jej námietok proti udeleniu príklepu nie je možné podať opravný prostriedok, okrem ústavnej sťažnosti neexistuje žiaden právny prostriedok na zrušenie napadnutého uznesenia.

10. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Aké právne prostriedky nápravy musí sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti využiť, posudzuje ústavný súd vždy vzhľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu. Vychádzajúc z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Exekučným poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (m. m. I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07, II. ÚS 339/2020, II. ÚS 348/2021).

12. V exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku má povinný viacero právnych prostriedkov obrany a ochrany svojho postavenia, ktoré môže využiť vtedy, ak v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí sa vyskytnú absolútne alebo relatívne prekážky ďalšieho postupu exekučných orgánov (napr. IV. ÚS 40/02, IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 100/2011), ku ktorým patrí aj tvrdenie sťažovateľky, že postup súdnej exekútorke v exekučnom konaní nebol v súlade s Exekučným poriadkom z dôvodu nesprávnosti údajov exekučného príkazu (z 19. marca 2020), ktoré boli v rozpore so zápisom nehnuteľností na predmetnom liste vlastníctva.

K takým právnym prostriedkom patria návrh na odklad exekúcie podľa § 61h Exekučného poriadku a návrh na zastavenie exekúcie podľa § 61k Exekučného poriadku. Účel týchto právnych prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní je rovnaký a spravidla spočíva v tom, že v absolútne alebo relatívne neprípustnej exekúcii sa nesmie pokračovať a musí sa zastaviť a prípadne pred rozhodnutím o zastavení sa musí exekúcia aj odložiť (jej vykonávanie).

V priebehu exekučného konania môže povinný uplatniť viacero návrhov na zastavenie exekúcie. V návrhu na zastavenie exekúcie podanom do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie musí povinný uplatniť všetky právne skutočnosti, ktoré nastali ku dňu podania návrhu. Tento návrh má odkladný účinok (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku). Okrem návrhu na zastavenie exekúcie v štádiu do uplynutia lehoty 15 dní odo dňa doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, môže povinný podávať návrhy aj neskôr až do okamihu zastavenia exekúcie. V ďalšom návrhu na zastavenie exekúcie (v poradí druhom a ďalšom podanom po uplynutí lehoty 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie) môže povinný uplatniť iba právne skutočnosti, ktoré nastali po podaní predchádzajúceho návrhu. Právna skutočnosť (dôvod na zastavenie exekúcie) je však uplatnená včas, ak ju povinný bez vlastnej viny nemohol uplatniť skôr. Neskôr podané návrhy na zastavenie exekúcie odkladný účinok nemajú (§ 61k ods. 4 Exekučného poriadku).

13. Argumentácia sťažovateľky týkajúca sa vyčerpania právnych prostriedkov v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom zákone, t. j. že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nie je prípustné odvolanie a ani iný riadny či mimoriadny opravný prostriedok, nie je vecne správna, pretože, ako už bolo uvedené, Exekučný poriadok umožňoval sťažovateľke ochranu

ňou označených práv. Sťažovateľka v posudzovanom prípade pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nepodala účinný prostriedok jej obrany, a to návrh na zastavenie exekúcie, ani to netvrdila. Ak v čase vydania exekučného príkazu boli dané skutočnosti, ktoré bránili vymáhateľnosti exekučného titulu [dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku], a to rozhodnutie okresného úradu, na základe ktorého sa zmenili výmery parciel, sťažovateľka sa mohla brániť podaním návrhu na zastavenie exekúcie. Navyše v danom prípade je zrejmé, že sťažovateľka túto skutočnosť, o ktorej mala vedomosť minimálne od decembra 2019, súdnej exekútorke ani neoznámila.

14. Súdnu exekúciu riadi exekučný súd, ktorý má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom vyžadovaných povinností (IV. ÚS 306/2007). V tejto súvislosti ústavný súd tiež poukazuje aj na § 32 Exekučného poriadku, podľa ktorého súd je oprávnený požadovať od exekútora vysvetlenia alebo správy o priebehu každej exekučnej veci, ktorá bola exekútorovi pridelená, pričom exekútor je povinný súdu v určenej lehote ich aj poskytnúť. Ak pri výkone exekúcie dochádza k priesťahom alebo porušovaniu povinností ustanovených týmto zákonom, môže súd uložiť exekútorovi vykonanie potrebných opatrení na odstránenie nedostatkov. Nesplnenie povinnosti uloženej súdom je závažným disciplinárnym previnením.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že obsahom pokynu môže byť vykonanie procesného úkonu, ktorý podľa názoru exekučného súdu mal exekútor pri riadnom výkone svojej činnosti vykonať, alebo, naopak, povinnosť upustiť od vykonania (či vykonávania) určitej činnosti, ktorá podľa názoru súdu riadnemu vedeniu exekúcie odporuje (ŠTEVČEK, M., KOTRECOVÁ, A., TOMAŠOVIČ, M., MOLNÁR, P. a kol. *Exekučný poriadok. Komentár*. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 99 – 101 a 793; rovnako aj II. ÚS 554/2021).

15. Sťažovateľka neuplatnila ochranu svojich označených práv ani prostredníctvom účinného právneho prostriedku, ktorý jej poskytuje príslušné ustanovenie Exekučného poriadku, teda v rámci tzv. pokynového konania. Za takejto situácie dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka mala v systéme exekučného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv všeobecným súdom oprávneným konať o jej podnete. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval do prebiehajúceho exekučného konania vo veci sťažovateľky a neprípustne si tak uzurpoval právomoc okresného súdu.

16. Vzhľadom na ničím neodôvodnenú absenciu predloženia návrhu zo strany sťažovateľky na zastavenie exekúcie v danom exekučnom konaní, ako aj nevyužitie prostriedku podľa § 32 Exekučného poriadku je podľa názoru ústavného súdu daný dôvod odmietnutia časti ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky by bolo nutné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

18. Po oboznámení sa s napadnutým uznesením okresného súdu považuje ústavný súd za preukázané, že okresný súd sa v odôvodnení rozhodnutia postupne zaoberal jednotlivými námietkami sťažovateľky vznesenými proti udeleniu príklepu a tieto riadne vyhodnotil. Sťažovateľkou prezentované argumenty podľa názoru ústavného súdu relevantne nespochybnili ústavnú konformnosť okresným súdom prijatých právnych záverov. Napadnuté uznesenie okresného súdu je primeraným spôsobom odôvodnené (bod 3 tohto uznesenia a body 17 a 18 napadnutého uznesenia, pozn.) a nesignalizuje svojvoľný zásah do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery okresného súdu vyslovené v napadnutom uznesení považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

19. Ústavný súd nevykonáva prieskumnú právomoc v konaní o ústavných sťažnostiach, a preto ak sťažovateľ len niečo tvrdí bez toho, aby tvrdenie aj konkretizoval vo vzťahu k rozhodnutiu, opatreniu alebo zásahu, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne. V zmysle judikatúry ústavného súdu pritom nepostačuje akékoľvek odôvodnenie návrhu na začatie konania. Návrh na začatie konania musí byť odôvodnený kvalifikovane, t. j. návrh na začatie konania musí obsahovať odôvodnenie, ktoré spĺňa ústavno-právne požiadavky.

20. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľky absentuje akákoľvek argumentácia viažuca sa k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

21. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci, ktoré boli viazané na deklarovanie, že napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené označené práva sťažovateľky, stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu